

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvs De Conscientia, De Peccatis, De Legibvs, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

8 Vtrum priuilegiatus vti possit suo priuilegio aduersus pariter
priuilegiatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](#)

est in tuo, ac in alieno territorio, sed ab obligatione illius legis exemplius ex virtute priuilegii : ergo ubique exemplius es. Et confirmo. In lege communis, & generali non dispensat Episcopus, nisi ex commissione Pontificis ; sed si Pontifex dispensaret, valeret dispensatio, & priuilegium pro omni loco. Ergo etiam valet, quando dispensat Episcopus. Quia ratione dicunt communiques Doctores dispensatum ad plura beneficia à legato Sedis Apostolicae, possit vobis ea tenere, & accipere, quia nomine Pontificis dispensatio in iure communis facta est : & ita docet Suarez libro 8. cap. 26. à num. 15. & seqq. Salas disp. 17. sect. 10. Bonacina disp. 1. qu. 3. punct. 6. num. 4. Sanchez l. 8. de matr. disp. 3. num. 17. Azor. l. b. 5. cap. 23. que. 6. & alij plures ab eisdem relata.

7 Sed obiectus primo. Si ea, quae sunt prohibita iure communis, speciali etiam constitutione, & mandato superioris illius loci prohiberentur, priuilegium te liberare non potest ab ilorum obligatione : ergo neque liberat, quando solum iure communis sunt prohibita. Probo consequentiam, quia prohibicio specialis non addit speciale obligationem ; alias grauius deliquerint iubet, quories à pluribus superioribus illis materia proibit. Secundum Episcopum illius loci tibi prohibere potest vobis priuilegium à tuo Episcopo concessi : quia constitutionibus, & mandatis illius Episcopi, ubi resiles, obligari, sicut exerci committentes. Item si est priuilegium de non iejunando diebus prohibitis ab Ecclesia, potest tibi imperare iejuniu, cui præceptio debet obedi. Ergo signum est priuilegio non integrum liberatum te esse à præcepto. Tertio ideo teneris seruare statuta, & leges loci, quae transi, & quia per habitationem etiam transeuntem factus es pars illius loci, & est inconveniens, quod pars discordet à toto, sed eadem ratio, inquit, efficiatur militaris in lege ymptis. Ergo. Quartio ideo priuilegium sui Episcopi non iejunandi, non te eximit à constitutione, & lege iejuniu alterius Episcopi, quia est diversa lex, & diversa obligatio ab ea, à qua dispensationem obtinuit ; sed lex communis, & generalis, esti physice una, & eadem in omni loco videatur esse : at morales, & secundum obligationem, in qualibet loco distincta est, quod ex eo sufficiens confit, quia abrogari potest conseruandae in uno loco perferendae in alio. Ergo licet tuus Episcopus tibi priuilegium concesserit in lege communis, non inde infetur in omni illius obligatione concessisse, sed solum in obligatione sui restrictio. Ergo obligatio alterius territorij, quia transi, te ligat.

8 Verum esti haec argumenta, & pricipue quarum satis probabilem reddantur sententiam affirmantem priuilegium à tuo Episcopo concessum nos te liberare ab obligatione legis communis quodammodo in alio Episcopatu commoraris : nihilominus, quia contrarium est communis receptum, ideo refutandum est. Quare ad primum dicimus non probitionem factam per statutum speciale, non addere supra communem legem speciale obligationem in his, qui lege communis ligantur ; quia omnem obligationem, quam inducere potest, habent iam à lege communis : at in his, qui à lege communis exempti sunt, valer obligacionem inducere, quia non est rite impeditur.

Ad secundum nego Episcopum illius loci, in quo transeuntes resiles, ubi impedit posse vobis priuilegium à tuo Episcopo concessum, nisi ex subregione arguitur, neque impetrare iejuniu, quo iam exemptus es, nisi aliquam speciale, & honestam causam habeat : potest tamen tibi impedit vobis priuilegium, quoque illi priuilegium manifeste, quia ad manifestationem te obligare potest. sic Suarez illo cap. 26. num. 17. Ex quo si, si licetiam habetas celebrandi, administrandi factamenta, eligendi Confessorem, comedendi carnes diebus prohibitis, &c. debere Episcopum examinato priuilegio tibi liberum vobis relinquere.

Ad tertium concedo ideo forentem obligari constitutionibus loci, quia est factus pars illius, & non habet priuilegium exemptionis ab illorum obligatione : at quia ab obligatione legis communis habet priuilegium exemptionis, ideo legem communis non teneat.

Ad quartum concedo te obligati lege, & constitutione municipalis, quia est diversa lex à diverso legislatore prouenientia, à quo non habes exemptionem : at non obligari lege communis, quia esto in diversis locis habeat distinctam obligationem, ab omnibus illis exemptus es per priuilegium concessum ab ipsorum legislatore, nomine enim ipsius tuus imministratus Praelatus priuilegium, & dispensationem concessi : & cum dispensatio fuit facta abolitur, pro omnibus locis debet intellegi.

P V N C T U M VII.

Vtrum priuilegiatus teneatur suo priuilegio vii.

¹ Nemo teneatur speciali priuilegio vii.

² Excipiatur, nisi per priuilegium legi subiectatur, cum anterior subiectus non esset.

3 Explicatur supradicta limitatio.

¹ R Eolutio communis est neminem tenere suo speciali priuilegio vii, cap. si de terra, de priuilegio. quod enim in favorem alius factum est, non debet in gravamen eius reverti, ex regn. 61. de regul. iuris in 6. Neque contra hanc resolutionem obstar, quod clericus debet viri priuilegio fori, & canonis, si casus occurrerit, quia non cogitur viri priuilegio sibi specialiter concessio, sed priuilegio concessio clavii clericali : & cum ipse statum clericalem à se abdicare non possit, neque etiam priuilegium poterit abdicare.

² Aliqui limitant supradictam resolutionem, dammodo per priuilegium non fiat obstat, qui ante illicet erat, & legi subiectus : nam in huiusmodi casu teneat priuilegium suo priuilegio vii. Exemplum adhuc in præcepto audiendi Missam tempore interdicti, quo ratione interdicti excludatur : at si priuilegium habetas audiendi Missam tempore interdicti, illam audire debet. Ecce qua ratione priuilegio vii cogitur : si Bonacina disp. 1. qu. 2. punct. 4. fine. Idem est in coniuge votum castitatis habente, qui ob matrimonij ius teneat redde debitum potest : at si alter contum aduterium commisit, jam ratione illius excludatur à redditione & non solum exceptatur, sed neque potest reddere, quia tunc votum castitatis feruari potest, ut docet Sanchez lib. 9. de matr. disp. 6. num. 15.

³ Verum, ut recte notavit Suarez lib. 8. de legib. cap. 23. n. 9. circa finem, haec non est limitatio communis resolutionis, quia obligatio in supradictis casibus non proponit ex priuilegio, sed ex voto aut Ecclesia præcepto, nam in illo casu interdicti priuilegium tollis interdictum respectu priuilegia : sublato aurem interdicto, præceptum Ecclesia manet, quo priuilegii oblitio gatur. Ergo non ex priuilegio, sed ex præcepto Ecclesia nascitur obligatio. Et idem est in illo coniuge votum castitatis habente, impeditur enim ab oblatione voti ob ius alterius coniugis potestis debitum, quo iure priuat per adulterium, & si celstis impedimentum, quod coniugis innocens habebat feruandi integrum votum, tenetur ergo posito adulterio illud feruare, quae obligatio non ostendit formaliter ex priuilegio obtento per adulterium, sed ex voto facto.

P V N C T U M VIII.

Vtrum priuilegiatus vii possit suo priuilegio aduersus partem priuilegiatum?

¹ Affirmative responderetur.

² Quid dicendum, si in re diversa aliis priuilegiatus sit?

¹ C Onclusio est affirmativa, & ratio evidens, quia si tuum priuilegium æquale est alteri priuilegio illo non derogabitur : ut ergo illo poteris, non obstante alterius priuilegio. Explico conclusionem. Exemptus es à decimis solvendis, alius item similius exemptus est, exemptio alterius non potest tuam impedit, sed ex omnino per accidentem, alia impedit simili plurius idem priuilegium exemptionis concedi, si vobis priuilegium alterum impedit posset : sic Couart. in reg. possessor. 2. p. 8. 2. num. 4. Suarez lib. 8. cap. 23. num. 3.

² Difficiliter ergo solvitur est, an ut possit tuo priuilegio aduersus illum, qui in te non simili, sed diversa est partis priuilegiatus : v. g. exemptus es à decimis solvendis : alius habet priuilegium accipendi decimas à quocunque, qui in suo territorio existit. Item habes priuilegium, ne ob debita possis vinculis alligari, alius vero habet priuilegium comprehendendi quemlibet fidi debitorum, poterit viri tuo priuilegio : nam si illo vice sit, iam tuum priuilegium superius est alio, siquidem praeter aduersus illud.

Dicendum ergo est in supradicto casu te vii posse tuo priuilegio, nisi per priuilegium alterius sit specialiter derogatum, quia cum tuum priuilegium sit speciale, & aliud sit generalis, speciale praevaleat : quia generi derogatur per speciem. ex reg. 34. 2. reg. 35. Neque obinde sit tuum priuilegium praevaleat aduersus illum, quia in generali subintell. sumunt excepti priuilegiatus specialiter : sicut in omni lege generali subintelliguntur excepti qui priuilegium exemptionis haberint : & ita non sunt priuilegia formanter contraria, licet videantur esse, sed unum est generale, & aliud speciale, non specialiter opponuntur generali, sed ab illo exceptum. & ita tradit Emanuel Rodriguez tom. 1. q. 9. reg. quæst. 9. artic. 11. vbi duplice exemplo conclusione illud stat, que ibi videri possunt, & tradit optimè Salas disp. 17. sect. 14. sub num. 74. Quod si priuilegium repentinus contraria, neque aliqua via appareat, quomodo concordiam reduci possint, ut verumque valeat, cum examinandum est, quod sit antiquus, vel ab aliorum Praelato concessum. & illud iudicandum est præualeat ; aliud vero illi contrarium cessat. sic Suarez lib. 8. cap. 23. num. 5. & 6. Ex quo colligit Emanuel Rodriguez supra. Si aliquod monasterium adificatum priuilegio gaudeat, ne aliud intra certas canas adificetur, & alteri sit concessum intra canas illas adificari, nisi supradicto priuilegio derogatur.

tor, non censebitur habere priuilegium aduersus monasterium priuilegiarum, quia non censeatur Princeps velle iuri alterius acquisito derogare, nisi illius expreſſe meminerit.

P V N C T V M IX.

Qua ratione priuilegium interpretandum sit.

- 1 Priuilegium verbia clari concessum interpretatione non indiget, in dubio potius meuti, quam verbis interpretandum est. & ex supplicatione colligenda concessio.
- 2 Priuilegium derogans iuri communii, vel alteri nocens, secundum hanc partem odiosum est, aliquando quod omni est odiosum, alteri est favorabile. Sunt est mixtum;
- 3 Priuilegium interpretatione seruanda est verborum proprietatis: qua defumenda est ex usu. & styllo concedent;
- 4 Non est facienda ita stricta priuilegi interpretatio, ut redit priuilegium inutile, & priuilegium extenditur ad necessaria conexa.
- 5 Qua sit lata interpretatio. Qua stricta?

Aliqua sunt, in quibus Doctores conueniunt. Primo, Doctores conuentient, si priuilegium feratur verbis claris sufficienter intentione concedentis experimentis, interpretatione non indigere, quia interpretatio est ad inuectivandam voluntatem concedentis, ex qua tota efficacia priuilegii pendat. Si ergo hoc ex ipsiis verbis apparet, superiuscanea ex aliis diligenter. At sapienter contingit aliud tollere verba, aliud constare ex manifestis conjecturis, esse ex mente concedentis, rite potius menti, quam verbis inobedientibus, ex cap. in his, de verbis significati, ut non ferme res, sed res summa substantia. Non intentio verbis, sed verbis debet intentionis servire. Idem colligitur ex cap. Martinus, 1. q. 1. cap. 1. q. 1. cap. 1. q. 1. cap. 1. q. 1. & alii, & tradit Azotus lib. 2. cap. 2. q. 1. q. 2. Sylvestri priuilegium, q. 1. 3. Salas dis. 17. s. 1. q. 8. num. 45. Et dis. 20. s. 1. q. 10. num. 90. §. quarti. Si vero verba indifferenta sunt obscura, & incerta, tunc attendenda est supplicatio: nam Princeps precibus libi factis, se foler accommodare, ex l. b. p. 1. ff. de leg. b. cap. inter dictos. §. ceteri, de fide instrumenti. Et tractat Matienz. lib. 5. recopilat. 2. leg. 1. g. l. off. 2. num. 3. Gutier. lib. 3. praf. q. 17. & 18. m. 2. & 43. Salas dis. 7. §. 9. Bonacina dis. 1. q. 4. & num. 7. num. 3. Suarez. lib. 8. cap. 28. num. 19. Iudeo attendi debet istuc ipsum induci, quia iuxta illud reliqua solent adiungi l. vlt. de heret. insit. Item materia, circa quoniam priuilegium veratur, quia ex re, & materia subiecta opinione intentus Princeps investigatur: ac denique possumus spectare aliud simile priuilegium, & ex illo interpretationem sumere. Quod si adhuc res sit dubia nec probabilitate per receptionem doctriam definiti possit, inquit Suarez, Salas, & Bonacina iupia alios referentes; consilii debet Princeps, nisi aliquid sit percutiendum in mora: nam si est, ut licet, quod secundum prudentiam sufficit pro loco, & tempore conuenient.

2 Deinde duplex est priuilegium, aliud dicitur derogans iuri communii, vel alienis tertij; aliud, quod nemini nocet. Priuilegium, quod derogat ius commune, vel alienius tertij, secundum hanc rationem odiosum est, quia nocumentum, & grauamen coninere. Priuilegium tertio, quod nemini nocet, favorabile est, quia fauorem, & gratiam confinet nullo grauamine mixtam: sicut autem priuilegium vni fauore, nocendo alteri, & tunc priuilegium est mixtum ex odio, & fauore, quale est priuilegium exemptionis a decimario solutione: ut autem hoc priuilegium reputandum sit absolue favorabile, vel absolue odiosum, prestanta est causa, ob quam conceditur, quia si bono communii & religione maximè fauatur, confundent est priuilegium flagitabile.

3 Item in priuilegiis interpretatione seruanda est verborum proprietas, quod fieri possit. Quia si ad improprias significaciones scietur, nihil in priuilegiis est firmum: sic glossa in Clem. littera de probandis, verbo dilectus, Bonacina dis. 1. q. 1. 3. p. 17. & 1. num. 2. Salas dis. 17. & 18. num. 47. & 49. Suarez lib. 8. cap. 28. num. 15. & 16. Thom. Sanchez lib. 8. de dispensat. dis. 1. num. 5. vbi alios refer.

Hic: autem proprietas verborum attendenda est penes ipsum, & stylum concedentis: ut si priuilegium sit regum, attendenda est stylus Regis, & Pontificis, attendenda est stylus Pontificis: quia inde aprius cognoscitur intentio concedentis, que per interpretationem investigatur, sic ex Bald. l. si quando. 1. C. de bene via ant. iiii. lib. 10. Sylvestri. verbo priuileg. q. 1. 3. Azot. lib. 5. cap. 2. q. 1. q. 2. tradit. Salas num. 49. Bonacina n. 2. Suarez num. 16. vbi variis exemplis doctrinam declarant, inquirunt enim, si priuilegium concedatur Episcopo pro suis familiis, & concedatur in Trident. intelligi debet de familiis, qui acti famularum, non de ipsis, qui per litteras ad famularum recepti sunt, iuxta cap. l. de verborum significacione, quia hic in rigore, & proprietate famuli non sunt, sed eis est in famulis. Item si concedatur facultas minuendi numerum militorum Ecclesie, ob penuriam reddituum, non intelligatur

concessa ad augendum numerum, etiamque redditus crecent, quia maius non significat propriè angere. Item priuilegium circa modum scrandi interdictum, non extenditur ad celsationem à diuinis, quia illa duo diversa sunt. Et ob eandem rationem priuilegium ascendendi ad maiorem dignitatem, non intelligitur ad accipendam aequali. cap. l. de translat. Episcopis sicut priuilegium datum regularibus transudi ad actionem religionem, cap. l. de regulis, non intelligitur transudi ad æquæ arcam. Similiter facultas concessa prouidendi primam præbendam vacante per decessum, non intelligitur data, si vacauerit per renunciationem, vel cessionem, quia vacante per decessum, vel per renunciationem distincta sunt, cap. suscep. de probandis. in 6.

4 Rursum nonquam est facienda interpretatio priuilegii, ita sticta, ut reddit priuilegium inutile, lego non dubium, C. de legibus, quia inutilis, & frustraneam actionem efficeret, non decet Principem. Quapropter cum priuilegium tendat ad concedendum aliquid priuilegio, quod alius ei non licet, semper extendenda est interpretatio, quantum si potest, ut hunc effectum operetur, & neque contenti esse debemus, ut confirmet, quod alias licet priuilegio, nisi ad manifesta ratio cogat, sic tradit Nauart. summ. cap. 12. num. 7. 9. & in apologet. de redditibus, quest. 3. m. m. 1. 6. num. 3. Salas de legibus, dis. 17. feb. 8. num. 46. Suarez lib. 8. de legibus, cap. 2. 8. num. 2. Ex quo sit priuilegium, seu dispensationem, quantumvis odiosa sit, extendi debebit ad ea, quia illi sunt necessariò connecta, & sine quibus effectum habere non potest, quia dans formam, da consequenter, quae ad illam requiriuntur, sic Angel. verbo dispensatio, num. 9. Sylvestri. q. 1. num. 9. Bonacina dis. 1. q. 1. p. 1. 7. §. 1. num. 5. Suarez lib. 6. ap. 1. num. 10. Sanchez lib. 8. de matrimonio, ap. 1. num. 19. vbi pluribus relatis docet dispensatum ad plura beneficia, simul esse dispensatum in residencia viri que, & dispensatum in minori: utrare, ut beneficium patriciale habeat, esse dispensatum in obligatione assumendi intra annum sacerdotium: & patriciale dispensatum, ne intra annum ordinetur, simul esse dispensatum, ne eius beneficium vacari possit, qui non vacat, nisi ob culpm, quia nulla est stante dispensatione, & idem alius relatis docet Sanchez num. 14. de Episcopo, cui est di. penitentia concessa differendi conceptionem ultra tres menses à iure prescriptis: non, inquam, eius beneficium vacari posse, quia nullam committit culpm. Aliud exiam exemplum adducit num. 27. quod mihi optimè probatur; inquit enim, si cum illigium, vel alias irregulari dispensetur ad omnes ordinis, vel ad factos ordinis, dispensari simul ad beneficium aliquod simplex, quo possit ordinibus infigi, quia sine huiusmodi titulo nequit promoueri in ecclesiis, ex Trident. fest. 21. de reformatis. Neque obstat habere patrimonium, seu patrimonio, quia penitus aut patrimonium non per se sufficiunt ad ordinis factos recipiendos, nisi adiut necessitas, vel virtus, Ecclesia.

5 Tandem lata interpretatio priuilegii illa est, quæ extindit priuilegium, tam quoad tem concessum, quam quoad personas, quantum verba patiuntur: illa vero stricta, quæ restringit priuilegium, quantum fieri potest: sic omnes Doctorates.

P V N C T V M X.

Quod priuilegium latè, vel strictè interpretandum sit.

- 1 Priuilegium in nullius praividicium cedens latè est interpretandum.
- 2 Priuilegium derogans iuri communii regulariter est strictè interpretandum.
- 3 Explicatur exemplis.
- 4 Ad extendatur hac doctrina ad priuilegium derogans statuto, vel consuetudini speciali.
- 5 Limitatur doctrina in priuilegio cedente in fauorem religionis vel pia causa.
- 6 Item in priuilegio inserto in iure communii.
- 7 Item in priuilegio ex certa scientia concessio.
- 8 Priuilegium derogans alterius iuri strictè interpretandum est. Quid de priuilegio ad literis ad beneficia.
- 9 Priuilegium derogans iuri communii, non debet contineat clausulam derogatoriam expressè, & soluitur negari.
- 10 Limitatur doctrina, dummodo ius commune priuilegia non respat.
- 11 Dergo iuri alienis debet habere clausulam expressam derogatoriam.

1 Dico primo. Priuilegium, quod in nullius praividicium cedit, latè est inter pretandum, ex c. o. olim, de verborum significacione, cum quia est purum beneficium Princeps, quod latè admittit interpretationem. l. beneficium ff. de consil. Princeps cum eriam quia favor, & grātia tenuer amplianda est, ex l. m. mod. ff. de consil. & demonst. Et l. m. quādā ff. de liberis, & postiblēs;

DE
ASTRO
PALAO
TOM.
II.